

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΚΑΙ ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2020-2021

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ-ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ, ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΤΕΧΝΕΣ.....	3
1ο εξάμηνο	4
<i>Λ 011: Σύγχρονες Τάσεις στη Θεωρία της Λογοτεχνίας.....</i>	<i>4</i>
<i>Λ 012: Προβλήματα Ιστοριογραφίας της Λογοτεχνίας</i>	<i>4</i>
<i>Λ 013: Ανάλυση Κειμένων.....</i>	<i>5</i>
2ο εξάμηνο	5
<i>Λ 014: Επιλεγμένα Θέματα Συγκριτολογίας</i>	<i>5</i>
<i>Λ 015: Ζητήματα Αισθητικής και Ιστορίας της Τέχνης: Η Αισθητική της Αβανγκάρντ</i>	<i>6</i>
<i>Λ016: Ανάλυση κειμένων (Λογοτεχνικά Είδη)</i>	<i>6</i>
3ο εξάμηνο	6
<i>Λ 017: Ελληνογερμανικές Γραμματειακές Σχέσεις</i>	<i>6</i>
<i>Λ 018: Ελληνογερμανικές Πολιτισμικές Σχέσεις</i>	<i>7</i>
<i>Λ 019: Συνολική Παραδειγματική Ανάλυση ενός Θέματος.....</i>	<i>7</i>
4ο εξάμηνο	7
<i>Λ 010: Ειδικό Σεμινάριο: Συζήτηση των Θεμάτων των Διπλωματικών Εργασιών.....</i>	<i>8</i>
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΔΙΕΠΑΦΕΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ-ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ.....	9
1ο εξάμηνο	10
<i>Γ 011: Πραγματολογία και Διδασκαλία της Ξένης Γλώσσας.....</i>	<i>10</i>
<i>Γ 013: Κατάκτηση πρώτης Γλώσσας.....</i>	<i>10</i>
<i>Γ 014: Ειδικά Ζητήματα Γλωσσολογικής Ανάλυσης: Θεωρία – Εφαρμογές</i>	<i>11</i>
2ο εξάμηνο	12
<i>Γ 016: Κατάκτηση Ξένης Γλώσσας.....</i>	<i>12</i>
<i>Γ 018: Η Κειμενογλωσσολογία και οι εφαρμογές της στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας</i>	<i>13</i>
<i>Γ 021: Υπολογιστική Γλωσσολογία: Δίγλωσσες και Πολύγλωσσες Εφαρμογές.....</i>	<i>13</i>
3ο εξάμηνο	14
<i>Γ 012: Θεωρίες Γραμματικής και Διδασκαλία της Ξένης Γλώσσας.....</i>	<i>14</i>
<i>Γ 019 - Φωνητική / Φωνολογία και Διδασκαλία της Προφοράς.....</i>	<i>14</i>
<i>Γ 020: Λεξικολογία και Διδασκαλία του Λεξιλογίου.....</i>	<i>15</i>
4ο εξάμηνο	15
<i>Γ 010: Ειδικό Σεμινάριο: Συζήτηση των Διπλωματικών Εργασιών</i>	<i>15</i>

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ: ΘΕΩΡΙΑ-ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ-
ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ,
ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΤΕΧΝΕΣ

1ο εξάμηνο

Λ 011: Σύγχρονες Τάσεις στη Θεωρία της Λογοτεχνίας

Διδάσκουσα: Όλγα Λασκαρίδου

Το σεμινάριο εστιάζει σε σύγχρονες μεθόδους ανάλυσης και ερμηνείας λογοτεχνικών κειμένων, όπως είναι π.χ. η (νεο)ερμηνευτική, ο (μετα)δομισμός, η αποδόμηση, η ανάλυση λόγου, οι σπουδές φύλου, η μετα-αποικιοκρατική θεωρία κλπ. Στις μεθόδους αυτές θα εμβαθύνουμε αφενός με τη μελέτη της εκάστοτε θεωρητικής βάσης και αφετέρου με τον αναστοχασμό πάνω σε προβλήματα που συνδέονται με την εφαρμογή της θεωρίας στην ερμηνευτική πράξη. Στόχος είναι η βελτίωση της αυτόνομης ερμηνευτικής ικανότητας των φοιτητών.

Τα θεωρητικά και λογοτεχνικά κείμενα που θα μελετήσουμε θα ανακοινωθούν στην αρχή του εξαμήνου. Ως εισαγωγή προτείνονται: Ansgar Nünning / Vera Nünning (Hrsg.): Methoden der literatur- und kulturwissenschaftlichen Textanalyse. Ansätze – Grundlagen – Modellanalysen. Stuttgart; Weimar: Metzler 2010. – Oliver Jahraus / Stefan Neuhaus (Hrsg.): Kafkas „Urteil“ und die Literaturtheorie. Zehn Modellanalysen. Stuttgart: Reclam 2002. – Oliver Jahraus (Hrsg.): Zugänge zur Literaturtheorie. 17 Modellanalysen zu E.T.A. Hoffmanns „Der Sandmann“. Stuttgart: Reclam 2016.

Λ 012: Προβλήματα Ιστοριογραφίας της Λογοτεχνίας

Διδάσκουσα: Κατερίνα Καρακάση

Πώς οροθετούνται οι εποχές στην ιστορία της λογοτεχνίας; Βάσει ποιων κριτηρίων συμπεριλαμβάνονται κείμενα σε ένα λογοτεχνικό ρεύμα; Το μάθημα εστιάζει στην ιστορική και συστηματική παρουσίαση επιλεγμένων περιόδων της γερμανικής και ελληνικής λογοτεχνίας και ειδικότερα στον Ρομαντισμό. Σε αυτό το πλαίσιο θα μας απασχολήσουν επίσης κείμενα ή συγγραφείς που δεν εντάσσονται σαφώς σε εποχές/ρεύματα. Θα επιχειρήσουμε επιπλέον να απαντήσουμε σε ερωτήματα όπως: Γιατί π.χ. τρεις από τους σημαντικότερους συγγραφείς γύρω στο 1800 (Kleist, Hölderlin, Jean Paul) δεν είναι δυνατόν να ενταχθούν σαφώς σε κάποιο ρεύμα; Πώς εξηγείται το ότι για πολλούς Έλληνες φιλόλογους ο Goethe ανήκει στον Ρομαντισμό και ποια είναι τα κοινά σημεία μεταξύ ελληνικού και γερμανικού ρομαντισμού;

Μαθησιακοί στόχοι:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι εξοικειωμένοι με βασικές θεωρίες και μοντέλα της ιστοριογραφίας της λογοτεχνίας ενώ θα είναι επίσης σε θέση

- να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ελληνικού και του γερμανικού Ρομαντισμού
- να προσεγγίζουν με επιστημονικό τρόπο λογοτεχνικά κείμενα της εποχής, αναγνωρίζοντας τις θεματικές και μορφικές ιδιαιτερότητες τους και να τα εντάσσουν στα ιστορικά και λογοτεχνικά τους συμφραζόμενα,
- να εφαρμόζουν στην πράξη εργαλεία λογοτεχνικής ανάλυσης,
- να επεξεργάζονται κριτικά τη σχετική γερμανόφωνη βιβλιογραφία.

Τρόπος εξέτασης: *προφορική παρουσίαση και γραπτή εργασία*

Λ 013: Ανάλυση Κειμένων

Διδάσκων: *Στέφαν Λίντινγκερ*

Στόχος αυτού του σεμιναρίου είναι η εμβάθυνση στις γνώσεις των σημαντικότερων λογοτεχνικών εποχών της Ιστορίας της Λογοτεχνίας της Γερμανίας, από τον 18ο αι. ως τη σύγχρονη εποχή. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη συγκριτική θεώρηση μεμονωμένων ρευμάτων με αντίστοιχες λογοτεχνικές τάσεις στην ελληνική γραμματολογία. Η θεωρητική προσέγγιση θα ολοκληρωθεί με την εξέταση σε βάθος και την ανάλυση επιλεγμένων γερμανικών κειμένων, τα οποία είτε θεμελιώνουν σχέση επιρροής από ή προς την ελληνική γραμματεία είτε παρουσιάζουν στη θεματική τους κάποια ευρύτερη πολιτισμική σχέση με την Ελλάδα.

Τρόπος εξέτασης: *προφορική παρουσίαση και γραπτή εργασία*

2ο εξάμηνο

Λ 014: Επιλεγμένα Θέματα Συγκριτολογίας

Διδάσκουσα: *Αναστασία Αντωνοπούλου*

Το σεμινάριο συνδυάζει τη θεωρία και την πράξη της Συγκριτικής Φιλολογίας, εστιάζοντας και εμβαθύνοντας ωστόσο σε συγκεκριμένα ζητήματα, π.χ. πρόσληψη και επίδραση διακαλλιτεχνικότητα, διαπολιτισμικότητα κ.ά. Οι συμμετέχοντες/ χουσες θα κληθούν να αντιπαρατεθούν κριτικά σε θεωρητικά σχετικά κείμενα και να παρουσιάσουν τα συμπεράσματά τους στο σεμινάριο, καθώς και να συνδέσουν θεωρητικές θέσεις με τη συγκριτολογική αντιμετώπιση των κειμένων. Τα παραδείγματά τους μπορούν να τα αντλήσουν από τις ελληνογερμανικές λογοτεχνικές σχέσεις αλλά και από τις ευρύτερες διεθνείς.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα είναι σε θέση:

- να εμβαθύνουν στη θεωρία και την πράξη της Συγκριτικής Φιλολογίας
- να κινούνται με άνεση και κριτικό πνεύμα στον χώρο των συγχρόνων θεωριών της Συγκριτικής Φιλολογίας,
- να επιχειρηματολογούν επιστημονικά συσχετίζοντας θεωρητικούς προβληματισμούς με τη συγκριτολογική πράξη,
- να εργαστούν αυτόνομα πάνω σε ένα επιλεγμένο θέμα, να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα στο μάθημα και να διευθύνουν τη σχετική συζήτηση,
- να συγγράψουν μια απαιτητική επιστημονική εργασία πάνω σε ένα επιλεγμένο θέμα

Τρόπος αξιολόγησης: *Προφορική παρουσίαση και τελική γραπτή εργασία*

Λ 015: Ζητήματα Αισθητικής και Ιστορίας της Τέχνης: Η Αισθητική της Αβανγκάρντ

Διδάσκων: Νικόλαος-Ιωάννης Κοσκινάς

Ο όρος «αβανγκάρντ» αναφέρεται όχι μόνο στη ρήξη με τις αισθητικές παραδόσεις, στην πρωτοπορία και τον πειραματισμό με νέα καλλιτεχνικά μέσα, αλλά και στην άρνηση της πεποίθησης, ότι η τέχνη αποτελεί αυτοσκοπό (l'art pour l'art), στην πολιτικοποίηση της αισθητικής. Το σεμινάριο επιχειρεί μια σφαιρική επισκόπηση των πιο σημαντικών αβανγκάρντ κινημάτων στη Γερμανία (Εξπρεσιονισμός, Ντανταϊσμός, Σουρεαλισμός) και στοχεύει στην κριτική προσέγγιση του φαινομένου εξετάζοντας συνέχειες και ασυνέχειες κατά την εξέλιξή του. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται, πέρα από τη λογοτεχνία, στις εικαστικές τέχνες και στις τέχνες του θεάματος καθώς και στις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των διάφορων τεχνών. Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου θα αναζητηθούν, τέλος, ομοιότητες και διαφορές μεταξύ του γερμανικού και του ελληνικού Σουρεαλισμού (Εμπειρικός, Εγγονόπουλος, Κάλας, πρώιμος Ελύτης).

Λ016: Ανάλυση κειμένων (Λογοτεχνικά Είδη)

Διδάσκουσα: Όλγα Λασκαρίδου

Το σεμινάριο στοχεύει στην κριτική ενασχόληση με θεωρίες των λογοτεχνικών ειδών και τα προβλήματα που προκύπτουν κατά την αυτόνομη εφαρμογή τους σε πεζά, ποιητικά και θεατρικά κείμενα. Στο τρέχον εξάμηνο θα ασχοληθούμε με σύγχρονα μοντέλα αφηγηματολογικής ανάλυσης. Τα θεωρητικά και λογοτεχνικά κείμενα προς εξέταση θα ανακοινωθούν στην αρχή του εξαμήνου. Ως εισαγωγή προτείνεται: Peter Wenzel (Hrsg.): Einführung in die Erzähltextanalyse. Kategorien, Modelle, Probleme. Trier: Wissenschaftlicher Verlag Trier 2004.

3ο εξάμηνο

Λ 017: Ελληνογερμανικές Γραμματειακές Σχέσεις

Διδάσκουσα: Αναστασία Αντωνοπούλου

Το σεμινάριο εμβαθύνει σε ζητήματα Ελληνογερμανικών Γραμματειακών Σχέσεων με παραδείγματα από διαφορετικές λογοτεχνικές εποχές. Οι συμμετέχοντες/χουσες θα κληθούν να πραγματευτούν συγκριτολογικά θέματα όπως οι διαφορετικές προσλήψεις της αρχαιότητας στη γερμανική λογοτεχνία από τον 18ο αιώνα έως σήμερα, ο γερμανικός φιλελληνισμός υπό την ευρεία του έννοια, η γερμανόφωνη ταξιδιωτική λογοτεχνία, αλλά και θέματα πρόσληψης της γερμανικής λογοτεχνίας στη νεοελληνική γραμματεία ιδιαίτερα του 20ού αιώνα και να παρουσιάσουν τα συμπεράσματά τους στο σεμινάριο. Τα λογοτεχνικά κείμενα που θα εξεταστούν θα ανακοινωθούν στην αρχή του εξαμήνου.

Τρόπος αξιολόγησης: *Ενεργή συμμετοχή, προφορική παρουσίαση και τελική γραπτή εργασία*

Λ 018: Ελληνογερμανικές Πολιτισμικές Σχέσεις

Διδάσκουσα: Αγγαΐα Μπλιούμη

Στο σεμιναριακού τύπου μάθημα θα επιχειρηθεί μια ιστορική προσέγγιση των ελληνογερμανικών πολιτισμικών και λογοτεχνικών σχέσεων. Θα περιδιαβούμε την εποχή της Βαυαροκρατίας, όπου θα εστιάσουμε στην εδραίωση της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και του νομικού συστήματος ως 'παράπλευρων' αποτελεσμάτων του γερμανικού προτύπου στην Ελλάδα. Θα δοθεί έμφαση στη δημιουργία εθνικών ταυτοτήτων κατά τον 19^ο αιώνα σε Ελλάδα και Γερμανία. Ιδιαίτερη μνεία θα γίνει στις ελληνογερμανικές πολιτισμικές επαφές αυτής της εποχής, καθώς ιδρύονται οι πρώτες έδρες Νεοελληνικών σπουδών στη Γερμανία και μια σειρά από Έλληνες επιστήμονες και καλλιτέχνες εγκαθίστανται στη Γερμανία. Μετά μεσοπόλεμο, θα γίνει μια αποτίμηση των επιπτώσεων της Κατοχής για την Ελλάδα, τόσο σε οικονομικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο πολιτισμικών ανταλλαγών. Στη συνέχεια θα εξεταστεί το μεταναστευτικό φαινόμενο από τη δεκαετία του '60, οι επιπτώσεις του επαναπατρισμού της δεκαετίας του '80, αλλά και το νέο μεταναστευτικό ρεύμα των Ελλήνων προς τη Γερμανία από το έτος 2000, ώστε να γίνει μια συνολική αποτίμηση των επιπτώσεων του σύγχρονου μεταναστευτικού φαινομένου σε καλλιτεχνικό και γενικότερα πολιτισμικό επίπεδο. Η εμβάθυνση στις διάφορες φάσεις θα γίνει και με γενικότερο γραπτό και οπτικοακουστικό υλικό, όπως πρωτοσέλιδα γερμανικών και ελληνικών εφημερίδων, διαφημιστικά μηνύματα, αποσπάσματα ταινιών μικρού και μεγάλου μήκους.

Με το πέρας των μαθημάτων οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- να γνωρίζουν τις πιο σημαντικές φάσεις των ελληνογερμανικών σχέσεων,
- να γνωρίζουν διάφορες μορφές καλλιτεχνικών και λογοτεχνικών σχέσεων,
- να αποτιμούν τα αποτελέσματα των ανταλλαγών κάθε ιστορικής φάσης,
- να εμβαθύνουν στις ελληνογερμανικές γραμματειακές σχέσεις και να εντάσσουν τα διάφορα λογοτεχνικά φαινόμενα στο γενικότερο πλαίσιο της εκάστοτε Ιστορίας της λογοτεχνίας,
- να εφαρμόζουν μεθόδους ανάλυσης λόγου (Diskursanalyse) όχι μόνο σε λογοτεχνικά κείμενα, αλλά και σε διάφορα είδη λόγου.

Τρόπος εξέτασης: *προφορική παρουσίαση και γραπτή εργασία*

Λ 019: Συνολική Παραδειγματική Ανάλυση ενός Θέματος

Διδάσκων: Βίλλι Μπέννινγκ

Στο πλαίσιο αυτού του μαθήματος επιχειρείται μια κατά το δυνατόν σφαιρική προσέγγιση ενός επιλεγμένου επιστημονικού ζητήματος, η οποία περιλαμβάνει τα ακόλουθα μέρη: επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας, παρουσίαση των θεωρητικών προϋποθέσεων και της μεθοδολογίας, παραδειγματική ανάλυση κειμένων και συμπεράσματα.

4ο εξάμηνο

Λ 010: Ειδικό Σεμινάριο: Συζήτηση των Θεμάτων των Διπλωματικών Εργασιών

Όλοι οι Διδάσκοντες μαζί

Το ειδικό σεμινάριο προβλέπεται για τους φοιτητές που συγγράφουν τη διπλωματική τους εργασία. Στο πλαίσιο του σεμιναρίου οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να συζητήσουν, να παρουσιάσουν και να προβληματιστούν σχετικά με τα θέματα των εργασιών τους τόσο σε θεωρητικό επίπεδο όσο και αναφορικά με ζητήματα μεθοδολογίας.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΔΙΕΠΑΦΕΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ-
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ

1^ο εξάμηνο

Γ 011: Πραγματολογία και Διδασκαλία της Ξένης Γλώσσας

Διδάσκουσα: Φρειδερίκη Μπατσαλιά

Αντικείμενο μελέτης είναι οι γλωσσολογικές, γλωσσο-φιλοσοφικές και κοινωνιολογικές προσεγγίσεις, που διερευνούν τις σχέσεις μεταξύ εκφωνήματος και επικοινωνιακής περίπτωσης.

Στηριζόμενοι σε αυτές τις προσεγγίσεις θα διερευνηθούν συγκεκριμένες λεκτικές πράξεις, όπως αυτές παρουσιάζονται σε διδακτικά εγχειρίδια της γερμανικής ως ξένης γλώσσας, και θα αναλυθούν ως προς την συνάφειά τους με την πραγματολογική ικανότητα των διδασκομένων.

Μεταπτυχιακοί/έσφοιτητές/τριες που ολοκληρώνουν επιτυχώς το μάθημα

- αναστοχάζονται κριτικά ως προς τις βασικές θεωρητικές απόψεις και διαστάσεις της πραγματολογικής προσέγγισης,
- να αξιοποιούν τη θεωρητική τους γνώση σε πρακτικά ζητήματα που σχετίζονται με την Διδασκαλία της Γερμανικής ως Ξένης Γλώσσας,
- αναγνωρίζουν και περιγράφουν λεκτικές πράξεις, και
- μπορούν να αξιολογήσουν την εφαρμογή θεωρητικών απαιτήσεων ή/και περιορισμών στην πράξη.

Ενδεικτική βιβλιογραφία θα διανεμηθεί στην αρχή του εξαμήνου.

Τρόπος αξιολόγησης: Συμμετοχή στο μάθημα (20%), προφορική παρουσίαση (30%), γραπτή εργασία (50%).

Γ 013: Κατάκτηση πρώτης Γλώσσας

Διδάσκων: Γιώαχμ Τάιζεν

Αντίθετα από την ξένη γλώσσα, η μητρική γλώσσα δεν μαθαίνεται με γραμματική και λεξικό, με εγχειρίδιο και βιβλίο ασκήσεων ούτε και με την καθοδήγηση ενός καθηγητή. Η μητρική γλώσσα κατακτάται. Διατυπωμένο πιο emphaticά: Η γλώσσα κατακτά το παιδί. Ή αλλιώς: Το παιδί μεγαλώνοντας «εισέρχεται» στη γλώσσα. Επειδή διαφορετικά δεν μπορεί να είναι άνθρωπος. Και δεν έχει σημασία αν πρόκειται για την ελληνική, γερμανική, αγγλική ή οποιαδήποτε άλλη γλώσσα: αυτή η πρώτη γλώσσα έχει μια ποιότητα εντελώς διαφορετική από κάθε άλλη μεμονωμένη γλώσσα που το παιδί θα μάθει (ή θα γνωρίσει) στη διάρκεια της ζωής του. Με την μητρική γλώσσα κατακτάται πρώτα απ' όλα η λειτουργία της γλώσσας ως γλώσσας και όλα όσα συνδέονται με αυτήν. Αυτό αφορά τόσο στο γλωσσικό σύστημα όσο και τη χρήση της γλώσσας. Και τα δύο ακολουθούν συγκεκριμένους κανόνες, φωνολογικούς, μορφολογικούς και συντακτικούς αφενός, πραγματολογικούς αφετέρου. Αυτοί οι κανόνες είναι που καθιστούν δυνατή την εκμάθηση της γλώσσας σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα. Πιο απλά διατυπωμένο: Με την εισαγωγή του παιδιού στη γλώσσα, το παιδί εισέρχεται και στον κόσμο και γίνεται ο επικοινωνών εταίρος του. Ή αλλιώς: Όταν η γλώσσα

κατακτά το παιδί, τότε το κατακτά και μια συγκεκριμένη αντίληψη του κόσμου.

Κάθε παιδί που κατακτά τη μητρική του γλώσσα, κατακτά το χειρισμό πολύ διαφορετικών συστημάτων – για να αναφερθούμε μόνο στα σημαντικότερα: το φωνολογικό, το μορφολογικό, το συντακτικό, το πραγματολογικό (βλέπε πιο πάνω), επίσης το ιεραρχικό (γιατί με τις λέξεις διαμεσολαβούνται και έννοιες σε διάφορα επίπεδα), το μεταφορικό (γιατί τίποτα δεν πρέπει να είναι ή να μένει όπως φαίνεται) και γενικότερα το σύστημα της μη κυριολεκτικής χρήσης της γλώσσας, το οποίο διαφοροποιεί κάθε φυσική γλώσσα από κάθε ιδανική γλώσσα – ευτυχώς που δεν πρέπει να χρησιμοποιούμε στην καθημερινότητά μας μια ιδανική γλώσσα!

Όπως βλέπουμε: Είναι δύσκολο, αλλά και πολύ ενδιαφέρον! Και πρόκειται για κάτι εντελώς διαφορετικό από την κατάκτηση της δεύτερης γλώσσας. Όμως μόνο αν μάθει κανείς να διαχωρίζει αυτά τα δύο, μπορεί να γνωρίζει τις συγκεκριμένες δυσκολίες με τις οποίες έρχονται αντιμέτωποι όσοι και όσες μαθαίνουν μια ξένη γλώσσα.

Στο σεμινάριο θα ασχοληθούμε με όλες τις πτυχές της κατάκτησης της μητρικής γλώσσας και θα γνωρίσουμε τις σημαντικότερες θεωρίες που προσπαθούν να εξηγήσουν αυτό το εξίσου αυτονόητο όσο και συναρπαστικό φαινόμενο.

Γ 014: Ειδικά Ζητήματα Γλωσσολογικής Ανάλυσης: Θεωρία – Εφαρμογές

Διδάσκουσα: Άννα Χήτα

Στόχος του σεμιναρίου είναι η διερεύνηση -με βάση τα πορίσματα της σύγχρονης βιβλιογραφίας- επιλεγμένων ζητημάτων της Συγκριτικής ή/και της Θεωρητικής Γλωσσολογίας με γνώμονα την αξιοποίησή τους στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας. Συγκεκριμένα το μάθημα θα επικεντρωθεί σε ειδικά ζητήματα γλωσσολογικής, πραγματολογικής και διαπολιτισμικής ανάλυσης υπό το πρίσμα της διδακτικής της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας με στόχο την ανάπτυξη των αντίστοιχων δεξιοτήτων. Ενδεικτικές θεματικές, οι οποίες θα διαφωτιστούν και θα αναλυθούν σε βάθος είναι:

- Τα μόρια και ο ρόλος τους
- Διαπολιτισμική επικοινωνία και critical incidents
- Παγιωμένες εκφράσεις
- Η γλώσσα σε MME και η διαμόρφωση στερεοτύπων
- Γλώσσα σε chat, sms, κτλ.
- Καθομιλουμένη και εφηβική γλώσσα
- Αγγλικισμοί ως παγιωμένα δάνεια
- Αγγλικισμοί και διαφήμιση
- Αξιολογώντας το λεξιλογικό επίπεδο στο γραπτό λόγο
- Ελλειψη αντιστοιχιών στη γλώσσα μεταξύ γερμανικής και ελληνικής

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται:

- να κατανοούν λεπτά γλωσσικά ζητήματα
- να μπορούν εξετάζουν τη γλώσσα υπό άλλο πρίσμα
- να είναι εξοικειωμένοι με τα γλωσσικά προβλήματα μεταξύ της Γερμανικής και Ελληνικής
- να είναι σε θέση να επιλέξουν αιτιολογημένα γλωσσολογικές στρατηγικές και να τις εφαρμόζουν ανάλογα

- να αναγνωρίζουν και να ταξινομούν τα εμπλεκόμενα επίπεδα στην επικοινωνιακή λειτουργία και
- να εφαρμόζουν τα ανωτέρω στη διδακτική πράξη.

Τρόπος αξιολόγησης: *Προφορική παρουσίαση και γραπτή εργασία*

2ο εξάμηνο

Γ 016: Κατάκτηση Ξένης Γλώσσας

Διδάσκουσα: *Δάφνη Βηδενμάιερ*

Για έναν επιτυχή σχεδιασμό γλωσσικού μαθήματος είναι απαραίτητο να γνωρίζει ο διδάσκοντας τις θεωρίες κατάκτησης γλώσσας καθώς και τις θεωρίες μάθησης. Το ίδιο ισχύει και για το σχεδιασμό του μαθήματος ξένης γλώσσας, για το σχεδιασμό του οποίου έχουν διατυπωθεί σημαντικές θεωρητικές υποθέσεις κατάκτησης ξένης γλώσσας. Στο σεμινάριο αυτό, θα παρουσιάσουμε τις αρχές κατάκτησης ξένης γλώσσας και ταυτόχρονα θα εξετάσουμε τις συνθήκες του περιβάλλοντος, στις οποίες διδάσκεται η ξένη γλώσσα. Θα χρησιμοποιήσουμε αυθεντικά παραδείγματα συντακτικού και πραγματολογικού ενδιαφέροντος από μαθητές της γερμανικής ως ξένης γλώσσας. Θα προτείνουμε λύσεις σύμφωνα με τις σύγχρονες υποθέσεις κατάκτησης ξένης γλώσσας, με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς (ΚΕΠΑ) και με το Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών για τις Ξένες Γλώσσες (ΕΠΣ-ΞΓ), οι οποίες μπορούν να εφαρμοστούν κατά τη διδακτική πράξη στην Ελλάδα.

Μετά την ολοκλήρωση του σεμιναρίου, οι φοιτήτριες/τες θα είναι σε θέση να

- περιγράφουν τις θεωρίες κατάκτησης ξένης γλώσσας και τη χρησιμότητά τους για το σχεδιασμό γλωσσικού μαθήματος,
- εξετάζουν την εφαρμογή αυτών των θεωριών στη διδακτική διαδικασία, βάσει αυθεντικών γλωσσικών δειγμάτων και των συνθηκών εκμάθησης και χρήσης της γλώσσας,
- να χρησιμοποιούν το ΚΕΠΑ και το ΕΠΣ-ΞΓ ως εργαλεία, στο πλαίσιο που αυτά αφορούν τα παραπάνω δεδομένα,
- να προτείνουν λύσεις χρήσιμες για τη διδακτική διαδικασία του μαθήματος ξένης γλώσσας όσον αφορά συγκεκριμένες γλωσσολογικές ικανότητες, όπως η συντακτική και η πραγματολογική, αλλά και η γενική επικοινωνιακή ικανότητα.

Τρόπος εξέτασης: *προφορική εισήγηση, γραπτή εργασία*

Γ 018: Η Κειμενογλωσσολογία και οι εφαρμογές της στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας

Διδάσκουσα: *Ιωάννα Καρβέλα*

Η γλωσσολογική θεωρία και οι γλωσσολογικές γνώσεις μπορούν να χρησιμεύσουν σε μεγάλο βαθμό στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας. Η θέση αυτή συναντάται πολύ συχνά στην επιστημονική βιβλιογραφία των τελευταίων ετών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο κλάδος της Κειμενογλωσσολογίας, βασικές έννοιες του οποίου καθώς και θεωρητικές αρχές του μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμα εργαλεία για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων του γραπτού λόγου (κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου).

Στο μεταπτυχιακό αυτό μάθημα εξετάζονται θεωρητικές αρχές της Κειμενογλωσσολογίας ως προς την εφαρμογή τους στο μάθημα της ξένης γλώσσας. Οι συμμετέχοντες φοιτητές θα παρουσιάσουν και θα επεξεργαστούν αντίστοιχα ζητήματα με τη μορφή προφορικών εισηγήσεων και γραπτών εργασιών.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζουν τις βασικές αρχές ανάλυσης κειμένων και κειμενικών ειδών,
- κατανοούν, αξιολογούν και να εφαρμόζουν στην πράξη του μαθήματος της ξένης γλώσσας πορίσματα από την επιστημονική βιβλιογραφία που αφορούν μια προσέγγιση της διδασκαλίας βασισμένη στην Κειμενογλωσσολογία,
- να εκπονούν ασκήσεις που βασίζονται στη θεωρία της Κειμενογλωσσολογίας, με στόχο τη βελτίωση της ικανότητας ανάπτυξης του γραπτού λόγου σε άτομα που μαθαίνουν τη γερμανική γλώσσα ως ξένη.

Γ 021: Υπολογιστική Γλωσσολογία: Δίγλωσσες και Πολύγλωσσες Εφαρμογές

Διδάσκουσα: *Χριστίνα Αλεξανδρή*

Επιλεγμένα ζητήματα Υπολογιστικής Γλωσσολογίας παρουσιάζονται και αναλύονται στο παρόν μεταπτυχιακό σεμινάριο. Πρόκειται για εφαρμογές της Υπολογιστικής Γλωσσολογίας που αφορούν Συστήματα που επεξεργάζονται δύο ή περισσότερες φυσικές γλώσσες.

Τα ζητήματα που εξετάζονται αφορούν όλα τα επίπεδα ανάλυσης της γλώσσας, ωστόσο, εστιάζονται κυρίως το φωνολογικό επίπεδο, το μορφοσυντακτικό επίπεδο, το λεξικο-σημασιολογικό και το πραγματολογικό επίπεδο.

Ειδικότερα, για τα θέματα που αναλύονται παρουσιάζονται οι τρόποι με τους οποίους η γλωσσική γνώση συμβάλλει στην κατανόηση και επίλυση προβλημάτων στην κατασκευή και αξιολόγηση

- Συστημάτων Μηχανικής Μετάφρασης και Συστημάτων Επικοινωνίας Ανθρώπου-Μηχανής για εφαρμογές στην διδακτική της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας και στον τομέα των υπηρεσιών και
- Δίγλωσσων ή πολύγλωσσων Σωμάτων Κειμένων και άλλων Γλωσσικών Πόρων, όπως ηλεκτρονικά λεξικά και Λεξικά-Σημασιολογικά Δίκτυα (Wortnetze).

3^ο εξάμηνο

Γ 012: Θεωρίες Γραμματικής και Διδασκαλία της Ξένης Γλώσσας

Διδάσκουσα: Αγγελική Τσόκογλου

Στην επιστημονική συζήτηση αναφορικά με τη θέση της Γραμματικής στη Διδασκαλία της Ξένης Γλώσσας είναι σημαντικές τόσο η διάκριση όσο και η σχέση μεταξύ της γλωσσολογικής και της διδακτικής Γραμματικής, διότι η Γραμματική που διδάσκεται στο μάθημα, δηλαδή η διδακτική Γραμματική, βασίζεται σε γλωσσολογικές περιγραφές, για τις οποίες έχουν αναπτυχθεί διάφορες θεωρίες Γραμματικής. Σε αυτό το σεμινάριο παρουσιάζονται αρχικά από γλωσσολογικής πλευράς διάφορες θεωρίες Γραμματικής (Παραδοσιακή Γραμματική, Δομισμός, Γενετική Γραμματική, Γραμματική των Εξαρτημένων Σχέσεων, καθώς και βασικές αρχές Πραγματολογίας (παρότι δεν αποτελεί γραμματική θεωρία), στις οποίες στηρίχθηκε και στηρίζεται η διδασκαλία της Γραμματικής στο μάθημα της ξένης γλώσσας. Περαιτέρω, ασχολούμαστε με την παρουσίαση, τη διδασκαλία και την εφαρμογή της Γραμματικής από διδακτικής πλευράς, με σκοπό να αναδειχθεί η σχέση των γραμματικών θεωριών και γλωσσολογικών περιγραφών με τη διδακτική πρακτική. Σε αυτό το πλαίσιο λαμβάνονται υπόψιν αρχές της Διδακτικής, οι οποίες στοχεύουν στην αποτελεσματική οργάνωση και διεξαγωγή του μαθήματος της Γραμματικής.

Τρόπος εξέτασης: *προφορική παρουσίαση και γραπτή εργασία*

Γ 019 - Φωνητική / Φωνολογία και Διδασκαλία της Προφοράς

Διδάσκουσα: Ευδοκία Μπαλάση

Η προφορά είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες για την επιτυχή επικοινωνία. Για τον λόγο αυτό οι μαθητές θα έπρεπε να αποκτήσουν όσο το δυνατόν καλύτερη προφορά στην ξένη γλώσσα. Ποιος είναι, όμως, ο αποτελεσματικότερος τρόπος διδασκαλίας της προφοράς; Για τη διδασκαλία της προφοράς προϋπόθεση αποτελούν οι γνώσεις τόσο της Φωνητικής και της Φωνολογίας της μητρικής και της ξένης γλώσσας όσο και της διδασκαλίας της προφοράς. Στόχος του σεμιναρίου είναι η απόκτηση των γνώσεων αυτών. Μετά την ενασχόληση με τις σημαντικότερες αρχές που αφορούν στη Φωνητική και Φωνολογία (κριτήρια περιγραφής των φθόγγων, ανάλυση φωνημάτων, φωνολογικές διαδικασίες και φωνολογικοί κανόνες), ακολουθεί η περιγραφή της γερμανικής και ελληνικής γλώσσας σε φωνητικό και φωνολογικό επίπεδο. Με βάση τη σύγκριση των δύο γλωσσών στο φωνητικό-φωνολογικό επίπεδο προβλέπονται τα λάθη προφοράς που είναι πιθανόν να παρουσιαστούν σε μαθητές με μητρική γλώσσα την Ελληνική. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στα σημαντικότερα ζητήματα που αφορούν στη διδασκαλία της προφοράς (τυπολογία ασκήσεων για τη διδασκαλία της προφοράς κ.ά.), έτσι ώστε οι φοιτητές –πέρα από την ταξινόμηση και εφαρμογή των ασκήσεων προφοράς που υπάρχουν στα διδακτικά εγχειρίδια– να είναι σε θέση να δημιουργούν οι ίδιοι κατάλληλες ασκήσεις για το κάθε μαθησιακό επίπεδο.

Τρόπος εξέτασης: *προφορική παρουσίαση και γραπτή εργασία*

Γ 020: Λεξικολογία και Διδασκαλία του Λεξιλογίου

Διδάσκων: Μάριος Χρύσου

Το λεξιλόγιο συγκροτεί ένα αναπόσπαστο επίπεδο της γλωσσικής περιγραφής και αποτελεί ως τομέας «κατονομασίας» αντικείμενο έρευνας της Λεξικολογίας. Με αφετηρία τη λέξη ως βασική γλωσσική σημασιολογική μονάδα εξετάζονται στο μάθημα ποικίλα λεξιλογικά φαινόμενα, όπως π.χ. απλά λεξήματα και στερεότυπες εκφράσεις ή φρασεολογισμοί, καθώς και η οργάνωση του λεξιλογίου ως αυτόνομου συστήματος. Αντικείμενο ιδιαίτερης εστίασης αποτελεί η διδασκαλία του λεξιλογίου στο μάθημα της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας. Στο πλαίσιο αυτό διερευνώνται τα στοιχεία, τα οποία απαρτίζουν τη λεξιλογική ικανότητα και εξετάζονται οι αρχές που διέπουν την αποτελεσματική διδασκαλία του λεξιλογίου με βάση τα πορίσματα της σύγχρονης Διδακτικής των ξένων γλωσσών. Επιπλέον, εξετάζεται η συμβολή έντυπων και ηλεκτρονικών λεξικών καθώς και αυθεντικών σωμάτων κειμένων της Γερμανικής στην ανάπτυξη της λεξιλογικής ικανότητας και αξιοποιούνται πορίσματα της Συγκριτικής Λεξικολογίας και Φρασεολογίας σχετικά με τον διαγλωσσικό συσχετισμό του βασικού λεξιλογίου της Γερμανικής για μαθητές με μητρική γλώσσα την Ελληνική με στόχο την αποτελεσματική κατάκτηση του λεξιλογίου. Τέλος, αξιολογούνται διδακτικές προσεγγίσεις που απαντώνται στα διδακτικά εγχειρίδια της Γερμανικής ως ξένης γλώσσας ως προς την επιλογή, την παρουσίαση και την επεξεργασία του λεξιλογίου και εκπονούνται μονάδες διδασκαλίας με στόχο την προαγωγή της λεξιλογικής ικανότητας.

Τρόπος εξέτασης: *προφορική εισήγηση, γραπτή εργασία*

4ο εξάμηνο

Γ 010: Ειδικό Σεμινάριο: Συζήτηση των Διπλωματικών Εργασιών

Διδάσκοντες του ΠΜΣ

Στόχος του ειδικού σεμιναρίου είναι η καθοδήγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών κατά την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας τους και η συζήτηση των επί μέρους επιστημονικών προβληματισμών που αφορούν το θέμα κάθε διπλωματικής εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό θα αναπτυχθούν επίσης τα θέματα μεθοδολογίας συγγραφής και παρουσίασης επιστημονικής εργασίας. Επιπλέον, θα πραγματοποιηθούν εισηγήσεις, οι οποίες αναδεικνύουν τις επαφές της Γλωσσολογίας με τη Διδακτική.

Συμμετοχή με προφορικές εισηγήσεις